

בַּעַת אִישׁוֹן וְאֶעִירָה

על תפילות שבין יום ובין לילה
דליה מרקס

339 עמ'. 88 ש"ח,

עכשיו ב%60 הנחה לחברי התנועה (35 ש"ח)

נא הודיעו במייל על רצונכם לרכוש את הספר: impj@impj.org.il

בעת אישון ואעירה הוא פרי מחקרה של הנִבָּה ד"ר דליה מרקס. הספר מציע בחינה של התפילות העוטפות את השינה: ברכות השחר בבוקר וקריאת שמע שעל המיטה עם ליל. מרקס מציעה מבט רב ממדי ורב תחומי על עולמות התפילה ועל נושאים בה שעד כה לא זכו למחקר מקיף.

סידור התפילה הוא הספר היהודי התשתיתי איתו נפגשו היהודים במרוצת השנים גם אם לא תמיד הבינו את שפתו וגם אם לא כולם הוטרדו בשאלות תיאולוגיות כבדות משקל. לשונו של הסידור, סגנונו והדימויים החבויים בו, תחושת דפיו, מגע השפתיים בכריכתו, הם אלה שאיתם באו היהודים במגע לאורך הדורות, והם שאצרו בתוכם את דמעותיהם וכמסו בו את תקוותיהם.

מרקס דנה בתפילות הנאמרות מיד לפני השינה ומיד עם היקיצה ממנה ומראה כיצד יוצריהן שזרו בהן רעיונות עמוקים ועשירים, כיצד הן עוזרות למתעוררים לברוא את עולמם עם שחר ולהיפרד ממנו עם ליל, כיצד הם נולדים מחדש מדי יום אחרי המוות הסימלי של הלילה, שהרי, לדידם של חז"ל "שינה היא אחד מששים של מיתה" (ברכות נז, ע"ב), וכיצד המילים הבודדות כומסות בתוכן עולמות עשירים של דעת ורגש.

בספרה, מרקס עוסקת בין היתר בברכה "שלא עשני אישה", אחד מן הטקסטים הליטורגיים השנויים ביותר במחלוקת בתפילות ישראל. היא מראה כיצד התמודדו אתן התנועות הלא אורתודוקסיות וכיום הוויכוח אודותן קיים בתוככי העולם האורתודוקסי בישראל ובתפוצות

מרקס בוחנת את התפילות בהקשר היסטורי, אמוני, הלכתי, ופוליטי. היא גם עוסקת במימד הספרותי שלהן וטוענת שכדי להבין את תרבות ישראל לדורותיה ואת עולמו התרבותי של עם ישראל, יש להכיר את לשון הסידור ואת עומקן של התפילות. היא בוחנת יצירות ישראליות שעושות שימושים מרתקים בלשון של ברכות השחר ובתוכן ודנה בין היתר בשיריהם של מאיר אריאל, רוחמה וויס ואדמיאל קוסמן. הספר מסתיים במסה של עיון פמיניסטי בברכות השחר.

הרבה ד"ר דליה מרקס היא מרצה בהיברו יוניון קולג' בירושלים ורואה את תפקידה בהנחת היהדות על עושרה ורבדיה הרבים בציבורית הישראלית, מטרתה שהישראלים יבחרו ללמוד ולהבין את יהדותם ולבחור את הדרך הנכונה להם בתוכה.

